

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinsuojelulakia siten, että lakiin lisättäisiin säännökset broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä ja broilereiden hyvinvoinnin arvioinnista teurastamolla sekä viranomaisen toimenpiteistä, kun broilereiden hyvinvointiarvio osoittaa broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana. Laissa säädetttäisiin myös broilereiden pitäjän koulutuksesta sekä broilereiden omistajan tai pitäjän velvollisuudesta ohjata broilereita käsitteleviä työntekijöitään broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista. Lisäksi lakiin sisältyisi eräitä broilereiden pitoa koskevia erityisvaatimuksia käytettäessä suurimpia

kasvatustiheyksiä. Ehdotus perustuu Euroopan unionin broilereiden suojelua koskevaan direktiiviin.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin lisäksi Euroopan unionin tuotantoeläinten suojelua koskevan direktiivin vaatimuksesta pitää kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumääristä sekä Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta olla läsnä suoritettaessa eläinsuojelulaisissa tarkoitettuja selvityksiä ja tutkimuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	4
1.3 Nykytilan arviointi	6
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	7
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
3.1 Taloudelliset vaikutukset	8
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
4 ASIAN VALMISTELU	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	11
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	15
3 VOIMAANTULO.....	16
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	16
LAKIEHDOTUS	18
Laki eläinsuojelulain muuttamisesta	18
LIITE	21
RINNAKKAISTEKSTI.....	21
Laki eläinsuojelulain muuttamisesta	21

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulakiin (247/1996) sisältyvät keskeiset eläinten pitoa, hoitoa, kohtelua ja käsittelyä koskevat periaatteet. Lain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläinsuojelulain 4 § sisältää yleiset säännökset eläinten pitopaikalle asetettavista vaatimuksista, joiden mukaan pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen. Pitopaikan on oltava lisäksi muutenkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet. Eläimen pitäminen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla kielletään.

Eläinsuojelulain 5 §:ssä säädetään eläinten hoitoa koskevista yleisistä vaatimuksista. Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimelle on annettava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemia hoitoa. Sairastunut eläin on hoidettava asianmukaisesti. Lisäksi eläimen hyvinvointi ja pito-olosuhteet on tarkastettava riittävän usein.

Eläinsuojelulain 6 §:ssä säädetään eläinten kohtelua koskevista yleisistä vaatimuksista. Pykälässä kielletään eläimen kohtuuton rasittaminen, kohtuuttoman ankara kurissa pitäminen ja kouluttaminen sekä eläimen liian kovakourainen käsittely. Lisäksi kielletään eläimen sitominen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla. Pykälässä edellytetään myös, että eläimen on annettava levätä kunnolla ja sen on saatava liikkuu.

Eläinsuojelulaki sisältää myös säännökset valvonnasta ja viranomaistoimenpiteistä. Jos on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan tai pidetään säädösten vastaisesti, aluehallintovirastolla, kunnaneläinlääkärillä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalla viranhaltijalla ja poliisilla on oikeus suorittaa lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettu tarkastus. Tarkastusoikeus on myös tietyin edellytyksin

aluehallintoviraston valtuuttamalla eläinsuojeluvalvojalla. Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuksen suorittajalla on oikeus päästä tilaan, jossa eläin on. Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläin, pitopaikka ja eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet.

Jos tarkastuksessa havaitaan, että eläinten hoitoa ja pitoa koskevia säännöksiä on rikottu, valvova viranomainen voi antaa eläinsuojelulain 42 §:ssä tarkoitettua kiellon jatkaa tai toistaa säädösten vastaista menettelyä tai määrätä asiat saatettavaksi lainsäädännön edellyttämälle tasolle. Aluehallintovirasto voi tehostaa kieltoa tai määräystä 43 §:n 1 momentissa tarkoitettulla uhkasakolla tai teettämishallalla. Jos eläinsuojelulliset syyt edellyttävät, viranomainen voi ryhtyä lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti välittömiin toimenpiteisiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Eläin voidaan esimerkiksi lähettää teurastettavaksi tai lopettaa.

Jos teurastamalla tarkastuseläinlääkäri epäilee, että eläinten pitopaikassa on rikottu eläinsuojelusäädöksiä, hänen on ilmoitettava epäilystään eläinsuojelulain 41 §:n 2 momentin mukaisesti sille aluehallintovirastolle, jonka alueella kyseinen pitopaikka sijaitsee.

Valtioneuvoston asetus kanojen suojelusta

Valtioneuvoston asetus kanojen suojelusta (673/2010) on annettu eläinsuojelulain nojalla ja siinä on tarkennettu vaatimuksia, jotka koskevat muiden kanojen ohella myös broilereiden pitopaikkaa, pitopaikan olosuhteita, laitteita ja välineitä, broilereiden käsittelyä, hoitoa, juottoa ja ruokintaa. Asetus perustuu pääosin munivien kanojen suojelusta annettuun neuvoston direktiiviin 1999/74/EY, jota on kansallisella päätöksellä sovellettu myös soveltuvin osin broilereiden pitoon. Asetus sisältää lisäksi kansalliseen harkintaan perustuvia säännöksiä, joiden tarkoituksena on turvata *Gallus gallus*-lajiin kuuluvien kanojen hyvinvointi eläintenpitoyksiköissä. Asetuksella on pantu täytäntöön myös neuvoston direktiivin 98/58/EY tuotantoeläinten suojelusta, jäljempänä *tuotantoeläindirektiivi*, si-

sältämiä yleisiä säännöksiä tuotantoeläinten suojelusta.

Broilerinlihan tuotanto

Suomessa broilerinlihan tuotanto on pitkälle erikoistunutta sopimustuotantoa. Broilerikasvattajia on alle 200. Tuotantopolven broilerit kasvatetaan lattiakasvatuksessa kesto-kuivikkeella parvissa, joissa on osaston koosta riippuen 6 000—60 000 lintua. Kasvatuskausi kestää painotavoitteesta riippuen 32—41 vuorokautta. Lähes koko tuotanto teurastetaan kolmessa broileriteurastamossa. Tuotanto tapahtuu sopimustuotantona kiinteässä yhteistyössä teurastamoyritysten kanssa. Broilereiden terveydenhuolto ja eläintautitilanne ovat Suomessa kansainvälisesti verrattaessa erinomaisella tasolla, minkä vuoksi myös lintujen lääkitystarve on vähäinen. Broilereiden kasvatuksessa noudatetaan elinkeinon vapaaehtoisesti toteuttamaa hyvää tuotantotapaa ja omavalvontaa. Tuotantotilat ovat alueellisesti keskittyneet broileriteurastamoiden lähiympäristöön.

1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Neuvoston direktiivi 2007/43/EY lihan tuotantoa varten pidettävien kanojen suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista

Broilereiden suojelusta säädetään uudessa neuvoston direktiivissä 2007/43/EY lihan tuotantoa varten pidettävien kanojen suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista, jäljempänä *broileridirektiivi*. Aiemmin yksityiskohdaisia, Euroopan unionin broilereita koskevia säännöksiä ei ole ollut. Tuotantoeläindirektiivissä säädetään kuitenkin yleisistä tuotantoeläinten hyvinvointivaatimuksista, jotka koskevat myös broilereiden pitoa.

Broileridirektiivissä säädetään muun muassa broilereiden suurimmasta sallitusta kasvatus-tila-tyheydestä, sallituille kasvatus-tila-tyheksille asetettavista erityisvaatimuksista sekä vaatimuksista hyvälle lintujen hoitotavalle. Direktiivissä säädetään myös vaatimuksista tilojen tekniselle varustetasolle, laitteiden toiminnan ja olosuhteiden valvonnasta tiloilla sekä kanojen käsittelyiden henkilöiden koulutuksesta.

Lisäksi direktiivi sisältää säännökset broilereiden kuolleisuutta koskevasta kirjanpidosta, broilereiden lihan tarkastuslöydösten seurannasta sekä tiedonkulusta broilerikasvattajan, tarkastuseläinlääkärin ja toimivaltaisen viranomaisen välillä.

Broileridirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen tai virkaeläinlääkärin on valvottava, että broilereiden kasvatukseen käytettävät rakennukset täyttävät direktiivin liitteessä I säädetyt vaatimukset kasvatushallin rakenteista ja että liitteen III 1 ja 2 kohdissa säädetyt vaatimukset broilereiden kuolleisuuden ja lihan tarkastuslöydösten arvioinnista täyttyvät.

Broileridirektiivin liitteen III 1 kohdan mukaan broilereiden pitäjän tai omistajan on toimitettava teurastamolle lähetetyn parven mukana tiedot tilasta, tilan osastosta, jossa parvi on kasvatettu, parven broilereiden rodusta tai hybridistä sekä parven kuolleisuudesta. Kyseisen kohdan mukaan teurastamolla virkaeläinlääkärin valvonnassa kirjataan muistiin edellä mainitut tiedot sekä kuolleena teurastamoon saapuneiden broilereiden määrä.

Broileridirektiivin liitteen III 3 kohdan mukaan virkaeläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan broilereiden pitäjälle tai omistajalle ja toimivaltaiselle viranomaiselle liitteen III 1 ja 2 kohdan kuolleisuus- ja lihan tarkastuslöydösten tuloksista, jotka viittaavat broilereiden heikentyneeseen hyvinvointiin kasvattamossa. Ilmoituksen saatuaan eläinten pitäjän tai omistajan ja toimivaltaisen viranomaisen on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta broilereiden hyvinvointi ei heikentyisi seuraavissa parvissa.

Broileridirektiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio voi sallia 3 artiklan 4 kohdassa esitetyn suurimman sallitun kasvatus-tila-tyheyden 39 elopainokiloa neliometriä kohti nostamisen 3 kilolla neliometriä kohti, jos direktiivin liitteessä V säädetyt lisäehdot täyttyvät. Liitteen V 1 kohdan a alakohdassa asetetaan ehto, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen suorittamassa tilan valvonnassa ei ole ilmennyt direktiivin mukaisia epäkohdita viimeisen kahden vuoden aikana. Liitteen V 2 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi päättää lisätä kasvatus-tila-tyheyttä, jos broilereiden omistaja tai pitäjä on toimitanut riittävän selityksen broilereiden kuol-

leisuuden poikkeuksellisuudesta tai on näytännyt, että syyt ovat hänestä riippumattomia.

Broileridirektiivin 4 artiklan mukaan broilereiden pitäjällä, joka on vastuussa broilereiden hoidosta, on oltava riittävä, eläinten hyvinvointiin liittyvä koulutus tehtäviinsä. Direktiivin liitteessä IV määritellään koulutuksen vähimmäissisältö. Direktiivin 4 artiklan mukaan broilereiden pitäjällä pitää olla toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä todistus koulutuksesta tai koulutusta vastaavasta kokemuksesta. Ennen 30 päivää kesäkuuta 2010 hankittu käytännön kokemus voidaan hyväksyä vastaavan edellä mainittua koulutusta, jolloin hakijalle on myönnettävä vastaavuutta osoittava todistus. Jäsenvaltio voi myös säätää, että koulutusvaatimus koskee broilereiden omistajaa.

Broileridirektiivin 4 artiklan mukaisesti broilereiden omistajan ja pitäjän on annettava kanojen hoitamisesta tai kiinniottamisesta ja lastaamisesta varten palvelukseen ottamilleen henkilöille ohjeita ja opastusta eläinten hyvinvointia koskevista vaatimuksista, kuten tilalla harjoitettavia teurastusmenetelmiä koskevista vaatimuksista.

Broileridirektiivin liitteen I 11 kohdan mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tilan kunkin broilereiden kasvatukseen käytettävän rakennuksen osalta tuotujen lintujen lukumäärästä, lintujen käytettävissä olevan alueen pinta-alasta ja käytettävästä kanarodusta tai -hybridistä. Lisäksi omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa kuolleiden ja lopetettujen lintujen lukumäärästä ja mahdollisista kuolinsyistä sekä parveen jäävien lintujen lukumäärästä myytävien tai teurastettavien lintujen poistamisen jälkeen. Kirjanpitoa on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Kirjanpidon on oltava toimivaltaisen viranomaisen saatavilla tarkastusten yhteydessä tai kun tämä sitä pyytää.

Broileridirektiivin liitteen II 1 kohdan mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle, jos hän aikoo käyttää broilereiden kasvatus-
tiheyttä, joka on suurempi kuin 33 elopainokiloa neliometriä kohti. Ilmoitus on tehtävä vähintään 15 päivää ennen parven sijoittamista rakennukseen. Ilmoitukseen on liitettävä toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä asiakirja, jossa esitetään tiivistetysti liitteen II

2 kohdassa vaadittuihin asiakirjoihin sisältyvät tiedot.

Broileridirektiivin liitteen II 2 kohdassa edellytetään, että broilereiden omistajan tai pitäjän on pidettävä rakennuksessa saatavilla tarkkaa kuvausta tuotantojärjestelmästä. Kuvauksen pitää sisältää erityisesti tekniset tiedot rakennuksesta ja sen laitteista. Tällaisia tietoja ovat rakennuksen pohjapiirros, ilmanvaihtojärjestelmää koskevat tiedot, ruokinta- ja juottojärjestelmät ja niiden sijainti. Lisäksi kuvauksen pitää sisältää eläinten hyvinvoinnin kannalta olennaiset hälytysjärjestelmät ja niiden varajärjestelmät sekä lattiatyyppi ja yleisesti käytetty pehku.

Broileridirektiivin liitteen II 2 kohdassa tarkoitetut asiakirjat on esitettävä toimivaltaiselle viranomaiselle pyydettyä ja ne on pidettävä ajan tasalla. Erityisesti on pidettävä kirjaa ilmanvaihto- ja hälytyslaitteiden teknisistä tarkastuksista. Broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tuotantojärjestelmän kuvaukseen liittyvistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin.

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotantoeläinten suojelusta

Tuotantoeläindirektiivissä säädetään yleisesti tuotantoeläinten omistajien tai pitäjien velvollisuuksista eläinten hoidossa, kohtelussa ja käsittelyssä sen varmistamiseksi, että eläimille ei aiheuteta tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahinkoa. Direktiivin liitteessä on täsmällisempiä vaatimuksia eläintiloille ja niiden laitteille, eläinten tarkastamiselle ja henkilökunnalle, eläimiä koskevalle kirjanpidolle, eläinten ruokinnalle ja juotolle, eläinten jalostukselle ja eläimille suoritettaville toimenpiteille. Liitteen 5 ja 6 kohdissa säädetään edellä mainitusta kirjanpitovelvollisuudesta. Sen mukaan tuotantoeläinten omistaja tai pitäjä on velvollinen pitämään kirjaa eläinten lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumäärästä. Lisäksi direktiivissä säädetään kirjanpidon säilytysajasta ja viranomaiselle esittämisestä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004 rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 882/2004 rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta, jäljempänä *valvonta-asetus*, säädetään muun muassa viranomaisen toiminnan tarkastamisesta eli niin sanotusta auditoinnista. Asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, että toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että elävien eläinten virallinen valvonta on kaikissa tuotantovaiheissa tehokasta ja asianmukaista. Lisäksi asetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä sisäisiä toiminnan tarkastamisia, joiden on oltava riippumattomien tahojen arvioitavissa, ja ne on toteutettava avoimesti.

1.3 Nykytilan arviointi

Broilerinlihan tuotanto

Valtaosa broileridirektiivin broilereiden pittoa koskevista vaatimuksista voidaan panna täytäntöön valtioneuvoston asetuksella. Asetus annetaan eläinsuojelulain 4—6 §:n nojalla, jotka koskevat eläinten pitopaikkaa, hoitoa ja kohtelua. Siten broileridirektiivin määrittämien kasvatustiheyksien edellyttämistä tiloista ja olosuhteista voidaan säätää jo nykyisen lain nojalla. Direktiivi asettaa kuitenkin vaatimuksia, joita nykyinen laki tai siihen sisältyvät asetuksenantovaltuudet eivät kata.

Broilereiden pitäjän koulutustasolle tai broilereiden kasvatustiheyksiin ei nykyään aseteta eläinsuojelulakiin perustuvia vaatimuksia, rajoituksia tai ilmoitusmenettelyitä. Eläinsuojelulaissa ei ole säädetty yksityiskohtaisesti sellaisesta broilereiden kasvatusaikaisen hyvinvoinnin arvioimisesta, joka tapahtuu jälkikäteen teurastamalla.

Broilereiden omistajalla tai pitäjällä ei ole velvollisuutta opastaa broilereiden hoitoon ja käsittelyyn palkkaamiaan henkilöitä broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

Nykyään broilereiden omistajalle tai pitäjälle ei aseteta kirjanpitovelvoitteita eikä toimintaan liittyvää ilmoitusvelvollisuutta eläinsuojelulain nojalla.

Suomessa on broilerikasvattamoissa ollut vuosia käytössä kasvatustiheyksiä, jotka ovat vähintään 42 elopainokiloa neliometriä kohti. Suomalainen broilerituotanto on kansainvälisessä vertailussa korkeatasoista: broilereiden terveystilanne on poikkeuksellisen hyvä, lääkitystarve on hyvin alhainen ja lintujen kasvunopeus on hyvä.

Suomalainen broilerituotanto perustuu sopimustuotantoon, jossa tuottajat ovat sitoutuneet noudattamaan teurastamoiden laatimia laatuja järjestelmiä. Näiden laatuja järjestelmien avulla ennaltaehkäistään eläintautien esiintymistä, parannetaan broilereiden omistajan tai pitäjän valmiuksia hallita kasvattamon olosuhteita sekä lintujen hoitoa. Tämän vuoksi kasvatustiheyden laskeminen enintään 39 elopainokiloon neliometriä kohti lain voimaantullessa ei ole perusteltua.

Broilereille ei tehdä teurastamalla eläinsuojelulain nojalla yksityiskohtaista hyvinvoinnin arviointia, jonka perusteella arvioitaisiin broilereiden kasvatusolosuhteiden vaikutuksia niiden hyvinvointiin. Käytännössä tarkastuseläinlääkärit antavat palautetta lihantarkastustuloksista tuottajille, osallistuvat tuottajien kouluttamiseen ja tekevät yhteistyötä teurastamon alkutuotannon neuvonnan kanssa broilereiden hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Broileridirektiivi edellyttää, että broilereiden hyvinvointia kasvattamoaikana arvioidaan jälkikäteen, mikä on aivan uudellinen lähtökohta eläinsuojelulainsäädännössämme. Nykyisin teurastamalla tarkastuseläinlääkäri arvioi, onko eläimissä havaittavissa merkkejä, jotka viittaisivat eläinsuojelusäädösten rikkomiseen eläinten pitopaikassa. Jos tarkastuseläinlääkäri epäilee eläinsuojelusäädöksiä riko- tusta, hänen on ilmoitettava siihen aluehallintovirastoon, jonka alueella eläinten pitopaikka sijaitsee. Käytännössä eläinsuojeluvälvonta perustuu pääosin paikan päällä, eläinten pitopaikassa tehtäviin tarkastuksiin, jotka tehdään epäiltäessä eläinsuojelusäädösten rikkomista. Broileridirektiivi kuitenkin edellyttää, että tarkastuseläinlääkäri arvioi myös muulla tavoin broilereiden hyvinvointia kasvatusaikana.

Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010), jäljempänä *eläintunnistusjärjestelmälaki*, sääntelee yleisellä tasolla eläimistä vastuussa olevien toimijoiden, eläinten ja niiden pitopaikkojen tunnistamista sekä toimijoiden ilmoitusvelvollisuutta ja rekisterien tietosisältöä ja kattaa osan broileridirektiivin vaatimuksista.

Tuotantoeläinten omistajia tai pitäjiä koskeva kirjanpitovelvollisuus

Eläinsuojelulaissa ei ole säädetty tuotantoeläinten omistajia tai pitäjiä koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta, joka koskee tuotantoeläinten lääkinällistä hoitoa tai kuolleiden eläinten lukumääriä.

Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto on useassa Suomeen tehdystä tuotantoeläinten hyvinvointia koskevassa tarkastuksessa pitänyt tuotantoeläindirektiivin kirjanpito vaatimusta tuotantoeläinten lääkinällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumäärästä puutteellisesti täytäntöön pantuna.

Viimeksi komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto on todennut tämän Suomeen 23—27 helmikuuta 2009 tekemässään tarkastuksessa, jonka tarkoituksena oli arvioida maatiloja, kuljetuksia ja teurastuksia koskevan eläinsuojelulainsäädännön täytäntöönpanoa. Puutteet on todettu myös toimiston kyseisestä tarkastusmatkasta laatimassa raportissa (viitenumero DG SANCO/2009—8262). Suomen viranomaisten ja komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston välisen kirjeenvaihdon jälkeen Suomi on sitoutunut muuttamaan kansallista lainsäädäntöään korjataksaan tämän edellä esitetyn täytäntöönpanoa koskevan kysymyksen.

Elintarviketurvallisuusviraston läsnäolo-oikeus eläinsuojeluviranomaisen suorittamassa selvityksessä tai tutkimuksessa

Eläinsuojelulain 34 a §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Eläinsuojelulain 48 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä lain noudattamisen valvomiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen

velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä virkaeläinlääkärit suorittamaan selvityksiä ja tutkimuksia eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään eläimiä elinkeinonharjoittamisen tarkoituksessa, sekä teurastamoissa ja teurastuspaikoissa.

Eläinsuojelulaissa ei ole säädetty Elintarviketurvallisuusvirastolle oikeutta olla läsnä, kun eläinsuojeluviranomaiset tekevät selvityksiä ja tarkastuksia maatiloilla. Eläinsuojelulaissa ei ole myöskään säädetty Elintarviketurvallisuusvirastolle oikeutta seurata selvitysten ja tarkastusten suorittamista. Nämä oikeudet ovat tarpeen, jotta Elintarviketurvallisuusvirasto voi varmistaa eläinsuojeluviranomaisia koskevan ohjaus- ja valvontatehtävän tehokkaan täytäntöönpanon.

Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto on useassa Suomeen tehdystä tuotantoeläinten hyvinvointia koskevassa tarkastuksessa todennut, että Elintarviketurvallisuusviraston oikeus viranomaistoiminnan auditointiin puuttuu eläinsuojelulaista. Valvonta-asetus edellyttää, että toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava virallisen valvonnan asianmukaisuus.

Viimeksi komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto on todennut tämän Suomeen 23—27 helmikuuta 2009 tekemässään tarkastuksessa, jonka tarkoituksena oli arvioida eläinten hyvinvointia maatiloilla, kuljetuksissa ja teurastuksessa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoa. Puutteet on todettu myös toimiston kyseisestä tarkastusmatkasta laatimassa raportissa (viitenumero DG SANCO/2009—8262). Suomen viranomaisten ja komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston välisen kirjeenvaihdon jälkeen Suomi on sitoutunut muuttamaan kansallista lainsäädäntöään korjataksaan tämän valvontaa koskevan kysymyksen.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen tavoitteena on panna täytäntöön broileridirektiivi siltä osin kuin sen täytäntöönpano edellyttää lain tasoista sääntelyä. Tavoitteena on myös panna täytäntöön tuotantoeläindirektiivin vaatimus, joka käsittelee eläimen omistajan tai haltijan velvollisuutta pitää kirjaa tuotantoeläimille annetusta

lääkinnällisestä hoidosta ja tarkastusten yhteydessä havaittujen kuolleiden eläinten määristä. Lisäksi lain tavoitteena on panna täytäntöön valvonta-asetuksen vaatimus, joka edellyttää toimivaltaisen viranomaisen suorittamaa alueellisten ja paikallisten valvontaviranomaisten auditointia.

Esityksessä ehdotetaan, että eläinsuojelulakiin lisättäisiin säännökset broilereiden pitäjien koulutuksesta sekä broilereiden omistajien tai pitäjien velvollisuudesta ohjata palveluksessaan olevia broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuvia henkilöitä eläinten hyvinvointia koskevista vaatimuksista.

Esityksessä ehdotetaan, että broilereiden omistajan tai pitäjän olisi laadittava kuvaus tuotantojärjestelmästä. Tämän lisäksi omistajan tai pitäjän olisi ilmoitettava aluehallintovirastolle aikomuksestaan nostaa broilereiden kasvatustiheys yli 33 elopainokilon neliometriä kohti. Samalla omistajan tai pitäjän olisi ilmoitettava myös tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista. Lisäksi broilereiden omistajan tai pitäjän on toimitettava teurastamoon broilereiden hyvinvoinnin arvioimiseksi tarvittavat tiedot parven pitopaikasta ja parvesta lähettäessään broilereita teurastettavaksi.

Eläinsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös edellytyksistä kasvatustiheyden nostamiseksi yli 39 ja enintään 42 elopainokilon neliometriä kohti. Nämä edellytykset olisivat seuraavat: broilerikasvattamon eläinsuojelutarkastuksissa ei ole todettu eläinsuojelusäädösten vastaista toimintaa viimeisen kahden vuoden aikana, broilereiden omistaja tai pitäjä käyttää hyvän käytännön opasta ja broilereiden kuolleisuus on riittävän alhaista.

Esityksessä ehdotetaan, että broileridirektiivissä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen olisi aluehallintovirasto, jotta broilereiden omistajiin tai pitäjiin kohdistuva, osin aivan uudentyypinen valvonta olisi yhdenmukaista.

Esityksessä ehdotetaan, että eläinsuojelulakiin lisättäisiin säännökset broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä, joita ovat broilereiden kasvatusaikainen kuolleisuus ja teurastamolla lihantarkastuksen yhteydessä tehty jalkapohjatulehdusten arviointi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan eläinsuojelulakiin lisättäväksi säännökset tarkastuseläinlääkärin suorittamasta broilereiden hyvinvoinnin ar-

vioinnista. Ehdotuksen mukaan tarkastuseläinlääkärin olisi ilmoitettava broilereiden omistajalle tai pitäjälle sekä aluehallintovirastolle, jos broilereiden hyvinvointiarvion tulos viittaa broilereiden heikentyneeseen hyvinvointiin kasvatusaikana.

Eläinsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös aluehallintoviraston oikeudesta määrätä broilereiden omistaja tai pitäjä tekemään broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet, jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana. Aluehallintovirasto voisi määrätä broilereiden kasvatustiheyttä laskettavaksi kyseisessä broilerikasvattamon osastossa, jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana kolmessa perättäisessä parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä.

Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä tuotantojärjestelmän kuvauksesta, tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista, teurastamolle lähetettävistä parvea koskevista tiedoista, broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta kasvatustiheyteen, hyvän käytännön oppaasta, broilereiden kuolleisuudessa huomioon otettavista seikoista, broilereiden hyvinvoinnin arvioinnin suorittamisesta teurastamolla ja tarkastuseläinlääkärin ilmoituksesta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset kuolleiden eläinten lukumääriä koskevasta kirjanpidosta.

Eläinsuojelulakiin lisättäisiin säännös, jossa säädettäisiin tuotantoeläinten lääkinällistä hoitoa ja tilalla kuolleita eläimiä koskevasta kirjanpidosta. Lisäksi ehdotetulla lailla annettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastolle läsnäolo-oikeus valvonta-asetuksen edellyttämien valvonta- ja ohjaustoimien suorittamiseksi.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Ehdotettujen koulutusta, ohjeistusta

ja selvitysten antamista koskevien säännösten voidaan arvioida jonkin verran lisäävän broilereiden pitäjien kustannuksia. Tällä hetkellä toimivista broilereiden pitäjistä valtaosa voi hakea aluehallintovirastolta koulutuksen vastaavuutta osoittavaa todistusta hankitun käytännön kokemuksen perusteella, jolloin koulutukseen ei kulu broilereiden pitäjien varoja merkittävässä määrin.

Suomessa kasvatetaan broilereita tällä hetkellä kasvatustiheydellä 42—45 elopainokiloa neliometriä kohti. Elinkeino aikoo jatkossa käyttää broileridirektiivin sallimaa suurinta kasvatustiheyttä, joka on enintään 42 elopainokiloa neliometriä kohti. Vuositasolla tuotetaan noin 86 miljoonaa kiloa broilerinlihaa. Elinkeinolle aiheutuisi kasvatustiheyden laskemisesta 39 elopainokiloon neliometriä kohti kaikkiaan noin 6 %:n kulujen nousu (0,07 €/lihakiloa). Jos tuotantomäärä säilytetäisiin nykyisellä tasolla, tämä olisi yhteensä 6 miljoonaa euroa vuodessa.

Valvontaviranomaisille tulee lisääntyneen valvonnan myötä kustannuksia. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) myötä aluehallintovirastoille on varattu valtion talousarvioon varat 15 uuden läänineläinlääkärin viran perustamiseen valvontatehtävien hoitoa varten eikä resurssien lisäys tämän lakiehdotuksen vuoksi ole tarpeen. Valtion tarkastuseläinlääkärin työmäärä kasvaa, mikä aiheuttaa ensimmäisen kahden vuoden aikana 140 000 euron lisäyksen vuodessa lihantarkastuskustannuksiin. Jatkossa työhön liittyvä valvontaja koulutustarve vähenee, jolloin lisäys lihantarkastuskustannuksiin on 70 000 euroa vuodessa. Lisäksi teurastamon henkilökuntaan kuuluvien lihantarkastusavustajien työmäärä lisääntyy, mikä lisää lihantarkastuskustannuksia yhteensä 26 000 euroa vuodessa. Lihantarkastus on valtiolla maksullista palvelutoimintaa, joten kustannukset peritään elinkeinonharjoittajilta.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Suomessa teurastetaan vuosittain noin 2 900 parvea broilereita, jotka on kasvatettu noin 180 broileritilalla. Kaikki broileritilat tarkastetaan ensimmäisen kahden vuoden aikana. Tämän jälkeen tarkastetaan vuosittain

arviolta 3—4 % tiloista otantaan perustuvien EU-eläinsuojelutarkastusten yhteydessä.

Teurastamalla tehtävän broilereiden hyvinvointiarvioinnin siihen liittyvine koulutuksineen voidaan arvioida lisäävän tarkastuseläinlääkäreiden työmäärää yhteensä noin 2 htv kahtena ensimmäisenä vuonna. Myöhemmin työhön liittyvän koulutuksen tarve vähenee ja työmäärän lisääntymisen arvioidaan olevan yhteensä noin 1 htv edellyttäen, että teurastamon henkilökuntaan kuuluvat lihantarkastusavustajat keräävät jalat ja tekevät jalkapohja-arvioinnin.

Aluehallintoviraston valvontatyön siihen liittyvine koulutuksineen voidaan arvioida lisääntyvän ensimmäisen kahden vuoden aikana yhteensä noin 1,5 htv. Myöhemmin työhön liittyvä valvonta- ja koulutustarve vähenee ja työmäärän arvioidaan olevan yhteensä noin 0,5 htv. Kun eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettuja läänineläinlääkärivirkoja jaettiin eri aluehallintovirastoille, otettiin huomioon virastojen henkilötövuositarpeet, jotka sisälsivät myös broileridirektiivin täytäntöönpanon edellyttämän lisääntyvän työmäärän. Tämän vuoksi henkilömäärän lisääminen ei ole tarpeen.

Viranomaisvalvonnan ohjeistukseen ja tarvittavan tietojärjestelmän kehittämiseen sekä broilereiden pitäjien ja valvontaviranomaisen neuvontaan ja koulutukseen tarvitaan alkuvaiheessa yhteensä noin 4 htkk/vuosi. Jatkossa tietojärjestelmän kehittämisen, ohjeistuksen ja neuvonnan tarve vähenee selvästi ja työmäärän arvioidaan olevan yhteensä noin 1,5 htkk/vuosi.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriön maatalousosasto sekä kala- ja riistaosasto, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, ympäristöministeriö, aluehallintovirastot, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Opetushallitus, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsingin Yliopisto/Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskes-

kus, Itä-Suomen Yliopisto/Biotieteiden laitos, Agrologien Liitto ry, Agronomiliitto ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Eläinten hyvinvointikeskus, Eläinsuojeluliitto Animalia ry, Faba osk, Finnpig Oy, Kalatalouden Keskusliitto ry, Keltasiipi Oy, Kuluttajat-Konsumenterna ry, Lihateollisuuden tutkimuskeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, yrittäjä Kimmo Nikko, Paliskuntain Yhdistys ry, Poliisikoulu, Pro-Gräa Maaseutukeskusten Liitto ry, Svenska Lantbrukssällskapetens Förbund rf, Suomen Broileryhdistys ry, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry, Suomen Hippos ry, Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen Kuluttajaliitto ry, Suomen Lammasyhdistys ry, Suomen Lihateollisuusyhdistys ry, Suomen Ratsastajain Liitto ry, Suomen Siipikarjaliitto ry, Suomen Turkiläinten Kasvattajain Liitto ry ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf.

Lausuntoja saatiin yhteensä 19. Yleensä ottaen lausunnonantajat suhtautuivat esitykseen myönteisesti. Erityisesti nähtiin tarpeelliseksi uudet säännökset broilereiden suojelusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Opetushallitus, Helsingin yliopisto ja Suomen Eläinlääkäriliitto ry pitivät myönteisenä, että broilereiden pitäjän pätevyydelle asetetaan koulutusvaatimus. Helsingin yliopiston mukaan eläinten hoitaja on erittäin merkittävä tuotantoeläinten hyvinvointiin vaikuttava tekijä. Suomen Eläinlääkäriliitto ry ehdottaa, että vastaavia pätevyysvaatimuksia tulisi lisätä myös muiden eläinten pitoon. Elintarviketeollisuusliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Broileryhdistys ry ja Suomen Siipikarjaliitto ry katsoivat sen sijaan,

että pätevyysvaatimus ei saisi olla tiukempi kuin broileridirektiivissä esitetty.

Pätevyysvaatimusta ei muutettu, koska koulutus on mahdollista toteuttaa joustavasti muun muassa aikuiskoulutuksen eri vaihtoehtoja ja aiempaa hankittua koulutusta hyödyntämällä. Lisäksi koulutusta ei vaadita kaikilta broilerikasvattamon eläinten hoitoon osallistuvilta henkilöiltä. Toisaalta kyseessä on kotieläintuotantomuoto, jonka eläinten olosuhteiden ja hoidon hallinta vaatii merkittävää ammattitaitoa, ja jossa yksittäisellä tilalla käsitellään vuosittain hyvin suuria määriä eläimiä suhteessa eläinten hoitoon osallistuvien työntekijöiden määrään.

Lounais-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot ehdottavat, että molempiin aluehallintovirastoihin olisi lisäätävän valvonnan vuoksi saatava vähintään yksi läänineläinlääkäriin virkaa lisää. Muussa tapauksessa he ehdottavat, että toimivaltaiseksi viranomaiseksi esittäisiin kunnaneläinlääkäriä. Kunnaneläinlääkäriä ei voida pitää soveltuvana suorittamaan tässä tarkoitettua viranomaisvalvontaa, koska broilerikasvattamoita ei ole Suomessa paljon ja tilojen yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi niiden valvonnan keskittäminen aluehallintovirastoihin on perusteltua. Lisäksi uuden eläinlääkintähuoltolain myötä EU-eläinsuojelutarkastusten suorittaminen siirrettiin kunnista aluehallintovirastoille, joiden siis joka tapauksessa on hoidettava broilerikasvattamoiden tarkastus.

Lausunnoissa esitetyt huomautukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon ehdotusta viimeistellessä. Lausunnoista on laadittu maa- ja metsätalousministeriössä yhteenvedo.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

26 a §. *Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito.* Pykälässä säädetään tuotantoeläinten hyvinvointia koskevan valvonnan kannalta tärkeiden tietojen kirjaamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan omistaja tai pitäjä on velvollinen pitämään kirjaa eläinten kaikista lääkinnällisistä hoidoista ja kuolleiden eläinten määristä. Pykälän 2 momentin mukaan hän on velvollinen säilyttämään tiedot lääkinnällisestä hoidosta vähintään viiden kalenterivuoden ajan ja tiedot kuolleiden eläinten lukumääristä vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi tehtiin eläintä koskeva merkintä. Kirjanpito on pyydettyä esitettävä eläinsojeluviranomaisille ja aluehallintoviraston hyväksymälle eläinsojeluvalvojalle.

Tuotantoeläindirektiivin liitteen 5 ja 6 kohdat sisältävät vastaavan vaatimuksen ja vähintään kolmen vuoden kirjanpidon säilytysvaatimuksen. Suomi on sitoutunut täsmentämään direktiivin täytäntöönpanoa tältä osin Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tarkastuskäynneillään tekemien huomioiden pohjalta.

Tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (794/2000). Kyseisessä asetuksessa edellytetään, että kaikkien elintarvikkeiksi kasvatettavien eläinten lääkekirjanpitoa säilytetään vähintään viiden vuoden ajan. Tämä on pidempi kuin tuotantoeläindirektiivissä vaadittu kolmen vuoden aika, joka koskee edellä mainittujen eläinten lisäksi turkiseläimiä. Esityksessä ehdotetaan, että selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi kaikille tuotantoeläimille säädetään yhtenäinen viiden kalenterivuoden pituinen lääkinnällistä hoitoa koskevan kirjanpidon vähimmäissäilytysaika.

Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset kuolleiden eläinten lukumääristä. Esimerkiksi kalankasvatuksen eri tuotantovaiheisiin liittyy kuolleisuutta, jota koskeva yksityiskohtainen kirjanpito on käytännössä mahdoton toteuttaa, koska kuollei-

suus painottuu mäti- ja poikasvaiheeseen. Valtioneuvoston asetuksessa voidaan tarvittaessa ottaa huomioon muutakin eläintenpitoa koskevia, vastaavia erityisvaatimuksia, jotta kirjanpito vaatimus kohdistuu olennaisiin asioihin ja on ylipäänsä mahdollista toteuttaa.

26 b §. *Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita käsittelevien henkilöiden ohjaus.* Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön broileridirektiivin 4 artikla ja liite IV. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan broilereiden pitäjällä, joka on vähintään 500 linnun hoidosta vastuussa olevaa henkilö, on oltava koulutus broilereiden pitoa varten. Koulutuksella tarkoitetaan vähintään Opetushallituksen vahvistamaa maatalousalan tutkintoa, erikoistumisalueena lihasiipikarja, vastaavaa koulutusta. Broileridirektiivin 1 artiklan mukaisesti koulutusvelvollisuutta ei sovelleta alle 500 broilerin tiloihin. Käytännössä tällä hetkellä ei Suomessa ole toiminnassa näin pieniä broilerinpitoyksiköitä. Muita broilereita koskevia säännöksiä sovelletaan kaikkeen broilereiden pitoon broilereiden lukumäärästä tai tilan koosta riippumatta.

Mainittuun tutkintoon sisältyvät broilereiden suojelua koskeva lainsäädäntö, broilereiden fysiologia, erityisesti niiden juotto- ja ruokintatarve sekä eläinten käyttäytyminen ja stressin käsite. Lisäksi tutkintoon kuuluvat broilereiden käsittelyyn, kiinniottamiseen, lastaukseen ja kuljetukseen liittyvät käytännöt, broilereiden terveydenhuolto, hätäteurasutus ja lopetus sekä bioturvallisuutta koskevat ennaltaehkäisevät toimenpiteet.

Saadusta koulutuksesta broilereiden pitäjällä on oltava todistus, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta ja/tai ammatillista lisäkoulutusta. Broilereiden pitäjä voi käytännössä olla myös broilereiden omistaja. Broilerilla tarkoitetaan lihantuotantoa varten kasvatettavaa tuotantopolven, *Gallus gallus*-lajiin kuuluvaa lintua. Broilerilla ei tarkoiteta siitokseen käytettäviä lintuja.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on annetta-

va ohjeita ja opastusta broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille, jotka hän on ottanut palvelukseensa. Tällaisia henkilöitä ovat lintujen hoitoon, kiinniottoon ja lastaukseen palkatut henkilöt. Ohjauksen pitää sisältää opastusta eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista, jotka liittyvät esimerkiksi tilalla käytettäviin lintujen teurastus- ja lopetusmenetelmiin.

26 c §. Broilerikasvattamot. Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön broileridirektiivin liitteen I 11 kohta, liitteen II 1 kohdan 1—3 alakohdat ja 2 kohta, liitteen III kohta 1.1 sekä liitteen V 1 ja 2 kohta.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on sen lisäksi, mitä säädetään eläintunnistusjärjestelmälaisissa eläinten pitopaikan ilmoittamisesta, ilmoitettava pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten osista, joissa broileriparvia kasvatetaan. Tällöin kasvattamon valvonta voidaan tehdä kasvatustuotantoina, mikä on edellytyksenä sille, että broilereiden hyvinvoinnin arviointia voidaan kohdentaa broileriparviin ja niihin tiloihin, joissa kyseiset parvet on kasvatettu. Eläintunnistusjärjestelmälaisissa eläinten pitopaikka on määritelty vähintään rakennukseksi. Kasvatustuotantoina tarkoitetaan broilerikasvattamon rakennusta tai sen osaa, jossa voidaan kasvattaa kerralla yhtä broileriparvea, joka käyttää yhteistä pehkualuetta sekä yhteisiä ruokinta- ja juomalaitteita.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on pidettävä eläintunnistusjärjestelmälain 21 §:ssä tarkoitettua luetteloa kasvatustuotantoina. Luettelon pitää sisältää tiedot muun muassa tuotujen broilereiden lukumäärästä ja niiden käytettävissä oleva alueen pinta-alasta, broilereiden rodusta tai hybridistä, jos se on tiedossa, ja parveen jäävien broilereiden lukumäärästä myytävien tai teurastettavien broilereiden poistamisen jälkeen. Ehdotetulla säännöksellä pannaan täytäntöön broileridirektiivin liitteen I 11 kohta.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava kuvaus kasvattamon tuotantojärjestelmästä, kun broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometrillä. Kuvauksen pitää sisältää asiakirjat, joissa on yksityiskohtaiset tiedot tuotantojärjestelmästä. Erityisesti asia-

kirjojen pitää sisältää tekniset tiedot kasvatustuotantoina ja niiden laitteista. Tällaisia tietoja ovat muun muassa rakennuksen pohjapiirros, broilereiden käytettävissä oleva pinta-ala, tiedot ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmästä, ruokinta- ja juomalaitteet sekä niiden sijainti, hälytysjärjestelmät ja niiden varajärjestelmät. Tuotantojärjestelmän kuvaus on esitettävä pyynnöstä aluehallintovirastolle ja se on pidettävä ajan tasalla.

Kasvatustuotantoina käytettävästä kasvatustiheydestä ja siihen tehdystä muutoksesta sekä tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava aluehallintovirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista kasvatustuotantoina. Toimivaltainen viranomaisena on aluehallintovirasto, koska siten broilereiden omistajien ja pitäjien, joita lukumääräisesti on vähän, yhdenmukainen valvonta voidaan asianmukaisesti varmistaa. Ilmoitukseen on liitettävä keskeiset tiedot tuotantojärjestelmästä.

Lisäksi ehdotetun pykälän 3 momentissa edellytetään, että broilereiden omistaja tai pitäjä ilmoittaa viipymättä broilerikasvatustuotantoina, laitteisiin tai menettelyihin tehdyistä oleellisista muutoksista, jos ne voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin. Tällainen muutos voi olla esimerkiksi ilmastointilaitteiston vaihtaminen erityyppiseksi.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa säädetään broileridirektiivin liitteen V mukaisesti korkeimmalle sallitulle kasvatustiheydelle asetettavat erityisvaatimukset. Erityisvaatimusten täytyessä kyseisessä kasvatustuotantoina voidaan käyttää kasvatustiheyttä, joka on enintään 42 elopainokiloa neliometriä kohti. Edellytyksenä korkeimmalle kasvatustiheydelle on, että kasvattamoon tehdyissä eläinsuojelutarkastuksissa ei viimeisen kahden vuoden aikana ole todettu eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä, kasvattamossa on käytettävä hyvän käytännön oppaita ja kuolleisuus kasvatustuotantoina on alle määrätyn raja-arvon. Kuolleisuus lasketaan seitsemän perättäisen parven keskiarvona.

Broilereiden kuolleisuutta arvioitaessa on otettava huomioon broilereiden omistajasta tai pitäjämästä riippumattomat tai poikkeukselliset syyt, joiden vuoksi broilereiden kuolleisuus lisääntyi kasvatustuotantoina aikana. Tällaisia syytä voivat olla esimerkiksi toimitettujen untuvikoiden laatu, käytetyn kaupallisen re-

hun laatu, broilerin jalosteesta johtuva kohonnut kuolleisuus sekä ennalta arvaamatta syntynyt juomalaitteiston toimintahäiriö.

Lisäksi broilereiden omistaja tai pitäjä voi esittää ne toimenpiteet, joihin hän on jo ryhtynyt broilereiden kasvatusaikana kohonneen kuolleisuuden havaittuaan. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi tehdyt laitteiden korjaukset, yhteydenotot terveydenhuoltoeläinlääkäriin ja tältä saatujen ohjeiden noudattaminen, broilereille mahdollisesti tehtyjen ruumiinavausten tulokset sekä annetut lääkytykset.

Ehdotetun pykälän 5 momentin mukaan broilereiden omistajan tai pitäjän on toimitettava teurastamolle tiedot parven pitopaikasta, parvesta ja parven kuolleisuudesta parven kasvatusaikaisen hyvinvoinnin arvioimiseksi. Näitä ovat muun muassa tiedot broilerikasvattamon osastosta, jossa broilerit on kasvatettu, päiväkohtaisesta kuolleisuudesta, broilereiden rodusta tai hybridistä sekä laskelma kumulatiivisesta päiväkohtaisesta kuolleisuudesta.

Ehdotetun pykälän 6 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset, jotka koskevat broilerikasvattamon tuotantojärjestelmän kuvausta, tuotantojärjestelmää koskevia keskeisiä tietoja, broilereiden kasvatustiheyttä koskevia vaatimuksia, hyvän käytännön opasta, broilereiden kuolleisuudessa huomioon otettavia seikkoja sekä teurastamoon lähetettäviä parvea koskevia tietoja.

41 a §. Broilereiden hyvinvoinnin arviointi. Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön broileridirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohta ja liite III lukuun ottamatta kohtaa 1.1.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teurastamossa tarkastuseläinlääkäriin on huolehdittava siitä, että teurastamolle saapuneet, 26 c §:n 4 momentissa tarkoitetut broilereita koskevat tiedot sekä tiedot parven kuljetuksen aikaisesta kuolleisuudesta kirjataan.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan parven pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutuksesta broilereiden hyvinvointiin tehdään arvio parven kuolleisuuden ja parvelle lihantarkastuksen yhteydessä tehdyn jalkapohjatulehdusarvioinnin perusteella. Nämä broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät toimivat broilereiden hyvinvoinnin indikaattoreina, jotka kuvaavat kas-

vatusolosuhteiden vaikutusta broilereihin. Kuolleisuuteen ja jalkapohjatulehdusten esiintymiseen voivat vaikuttaa kuitenkin myös broilereiden omistajasta tai pitäjältä riippumattomat tai poikkeukselliset syyt.

Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi toimitettujen untuvikoiden laatu, käytetyn kaupallisen rehun laatu, broilerijalosteesta johtuva kohonnut kuolleisuus tai odottamatta syntynyt juoma- ja ruokintalaitteiden sekä ilmanvaihtolaitteiden toimintahäiriö. Untuvikoiden laatuongelmat voivat johtua esimerkiksi ruskuaispussin tulehduksesta sekä niin sanotusta non-starter-syndroomasta, jotka molemmat ovat hautomoperäisiä. Broilerijalosteeseen liittyy akuutin sydänkuoleman ja jalkojen kasvuhäiriöiden aiheuttamia ongelmia, jotka lisäävät kuolleisuutta ja toisaalta lintujen lopetustarvetta eläinsuojelullisista syistä.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan tarkastuseläinlääkäriin on ilmoitettava broilereiden omistajalle tai pitäjälle ja aluehallintovirastolle, jos broilereiden hyvinvointiarvioinnin tulokset viittaavat siihen, että parven hyvinvointi on heikentynyt pito-olosuhteiden vuoksi. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin broilereiden hyvinvoinnin turvaamiseksi kuten broileridirektiivin liitteen III 3 kohta edellyttää.

Edellisen lisäksi tarkastuseläinlääkäriin on broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä riippumatta ilmoitettava aluehallintovirastolle, jos tarkastusten yhteydessä herää eläinsuojelulain 41 §:n 2 momentin mukainen epäily eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten rikkomisesta. Tämä vastaa tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaista toimintaa teurastamolla suoritettavasta eläinsuojeluvalvon-
nasta.

Ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta broilereiden kasvatustiheyteen sekä broilereiden hyvinvoinnin arvioinnista ja tarkastuseläinlääkäriin ilmoituksesta.

42 §. Kiellot ja määräykset. Ehdotetulla uudella 2 momentilla pannaan täytäntöön broileridirektiivin liitteen III 3 kohta. Ehdotetun momentin mukaan aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän te-

kemään broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarpeelliset korjaavat toimenpiteet, jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana.

Ennen määräyksen antamista aluehallintoviraston on eläinsuojelulain 45 §:n mukaisesti varattava broilereiden omistajalle tai pitäjälle tilaisuus tulla kuulluksi. Tällöin broilereiden omistaja tai pitäjä voi antaa selvityksen toimenpiteistä, joiden avulla hän korjaa kyseisen osaston olosuhteita broilereiden hyvinvoinnin parantamiseksi.

Omistaja tai pitäjä voi selvityksessään myös esittää ne hänestä riippumattomat tai poikkeukselliset syyt, joiden vuoksi broilereiden hyvinvointi heikentyi kasvatuskauden aikana. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi toimitettujen untuvikoiden laatu, käytetyn kaupallisen rehun laatu, broilerin jalosteesta johtuva kohonnut kuolleisuus sekä ennalta arvaamatta syntynyt juomalaitteiston toimintahäiriö.

Lisäksi broilereiden pitäjä voi esittää ne toimenpiteet, joihin hän on jo ryhtynyt broilereiden kasvatusaikana ongelman havaittuaan. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi tehdyt laitteiden korjaukset, yhteydenotot terveydenhuoltoeläinlääkäriin ja tältä saatujen ohjeiden noudattaminen, broilereille mahdollisesti tehtyjen ruumiinavausten tulokset sekä annetut lääkitykset.

Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen toisiaan välittömästi seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti, niin aluehallintovirasto voi tarvittaessa määrätä, että kyseisessä osastossa käytettyä broilereiden kasvatustiheyttä on alennettava pito-olosuhteiden hallinnan helpottamiseksi. Kasvatustiheyden alentaminen helpottaa esimerkiksi kasvattamon ilmanvaihdon sekä pehkun laadun hallintaa, mikä edesauttaa broilereiden hyvinvointia vähentämällä niiden todennäköisyyttä sairastua olosuhdetekijöistä riippuviin sairauksiin kuten iho- ja hengityselin-sairauksiin.

Aluehallintovirasto voi lisäksi määrätä kasvatustiheyden alennettavaksi, kun omistajan tai pitäjän laiminlyönti kohdistuu muutoin broilereiden hyvinvointiin. Lain rikkomista olisi esimerkiksi suurimman kasvatus-

tiheyden käyttäminen ilman, että edellytykset kasvatustiheyden nostamiselle täyttyvät.

Jos broilereiden kasvatustiheys on määrätty alennettavaksi, aluehallintoviraston on ilmoitettava siitä asianomaiselle tarkastuseläinlääkärille. Ilmoitus on tarpeen, jotta tarkastuseläinlääkäri voi jatkossa valvoa kyseisestä kasvatusosastosta saapuvia broileriparvia tehokkaasti.

48 §. Selvitykset ja tutkimukset. Ehdotetulla uudella 4 momentilla pannaan täytäntöön valvonta-asetuksen edellyttämä valvontaviranomaisen toiminnan tarkastaminen. Pykälän 4 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä pykälän tarkoittamissa tarkastuksissa ja tutkimuksissa ja seurata niiden suorittamista. Tällöin Elintarviketurvallisuusvirasto voi varmistua valvonnan tehokkaasta täytäntöönpanosta sekä tarkastusta suorittavan viranomaisen tietojen, taitojen ja toimien ajanmukaisuudesta tarkastusta tehtäessä. Tarvittaessa voidaan havaittuja puutteita korjata ja kehittää edelleen tarkastajien osaamista. Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto on Suomen tekemisissä tarkastuksissa edellyttänyt ohjaus- ja valvontaoikeudesta säätämistä.

54 §. Eläinsuojelurikkomus. Eläinsuojelulain 54 §:ssä säädetään eläinsuojelurikkomuksesta. Rangaistuksena eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan sakkoa, ja sen tuomitseminen edellyttää toimijassa tahallisuutta tai huolimattomuutta. Broileridirektiivin 9 artiklassa veloitetaan jäsenvaltioita säätämään direktiiviin perustuvien kansallisten säännösten rikkomista koskevista seuraamuksista, joiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Voimassa olevan lain 54 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädetään rangaistavaksi eräiden laissa säädettyjen velvollisuuksien, kuten eräiden lupien hakemisen tai ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyönti. Rangaistavaksi on myös säädetty 26 §:ssä tarkoitettu luettelonpitoa koskevan velvollisuuden laiminlyönti. Ehdotetussa laissa lakiin lisätään samantyyppisiä velvollisuuksia, kuten 26 a §:n tarkoittama tuotantoeläimiä koskeva kirjanpitovelvollisuus, 26 c §:n 1 momentin tarkoittama pitopaikkaa koskevien tietojen ilmoittamista koskeva velvollisuus, 3 momentin tarkoittama tuotantojärjestelmän kuvauksen laatimista ja esittämistä sekä kasvatustiheyden il-

moittamista koskeva velvollisuus sekä 5 momentin tarkoittama parvea koskevien tietojen teurastamolle toimittamista koskeva velvollisuus. Ehdotetun lain tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi ja yhdenmukaisuuden vuoksi on tarpeen, että myös näiden velvollisuuksien rikkominen säädetään rangaistavaksi teoksi. Näiden velvoitteiden laiminlyöntiä koskevat maininnat lisätään 54 §:n 2 momentin 3 kohtaan.

2 Tarkemmat säännökset ja mää- räykset

Ehdotettu laki eläinsuojelulain muuttamisesta sisältää valtioneuvostolle osoitettuja valtuussäännöksiä tarkempien säännösten antamiseen valtioneuvoston asetuksella seuraavasti:

1) 26 a §:n 3 momentin nojalla kuolleiden eläinten lukumääriä koskevasta kirjanpidosta,

2) 26 c §:n 6 momentin nojalla broilerikasvattamon tuotantojärjestelmän kuvauksesta, tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista, broilereiden kasvatustiheyttä koskevista vaatimuksista, hyvän käytännön oppaasta, broilereiden kuolleisuudessa huomioon otettavista seikoista sekä teurastamoon lähetettävistä parvea koskevista tiedoista;

3) 41 a §:n 4 momentin nojalla broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta kasvatustiheyteen sekä broilereiden hyvinvoinnin arvioinnin suorittamisesta ja tarkastuseläinlääkärin ilmoituksesta;

Asetuksella säädetään tuotantojärjestelmän kuvaukseen sisältyvistä asiakirjoista. Kuvausten pitää sisältää broileridirektiivin liitteen II 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla muun muassa rakennuksen pohjapiirros, tiedot broilereiden käytettävissä olevasta pinta-alasta, tiedot ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmästä sekä niille suoritetuista teknisistä tarkastuksista, tiedot ruokinta- ja juomalaitteista sekä niiden sijainnista. Lisäksi kuvaukseen sisältyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi broilereiden hyvinvoinnin kannalta olennaisten automaattisten ja mekaanisten laitteiden voittumisen hälytysjärjestelmät ja niiden varajärjestelmät sekä kirjanpito hälytysjärjestelmille suoritettavista teknisistä tarkastuksista, lattia-tyyppi ja yleisesti käytetty pehku.

Tuotantojärjestelmää koskevat keskeiset tiedot ovat kasvatustietoisuutta koskevat tiedot lintu-

jen käytettävänä olevasta pinta-alasta, ilmanvaihtojärjestelmän, ruokinta- ja juottojärjestelmien tyypistä, hälytys- ja varajärjestelmistä sekä yleisimmin käytettävästä pehkusta.

Seikkoja, joita hyvän käytännön oppaassa on käsiteltävä, ovat muun muassa broilereiden suojelua koskeva lainsäädäntö, broilereiden fysiologia ja käyttäytyminen, broilereiden käsittely, kiinniottaminen, lastaus ja kuljetus, broilereiden hoito ja lopetus sekä tautisuojausta koskevat ennalta ehkäisevät toimenpiteet.

Broilereiden kuolleisuutta arvioitaessa on otettava huomioon broilereiden omistajasta tai pitäjistä riippumattomat tai poikkeukselliset syyt, joiden vuoksi broilereiden kuolleisuus lisääntyi kasvatuskauden aikana. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi toimitettujen untuvikoiden laatu, käytetyn kaupallisen rehun laatu, broilerin jalosteesta johtuva kohonnut kuolleisuus sekä ennalta arvaamatta syntynyt juomalaitteiston toimintahäiriö.

Lisäksi broilereiden omistaja tai pitäjä voi esittää ne toimenpiteet, joihin hän on jo ryhtynyt broilereiden kasvatusaikana kohonneen kuolleisuuden havaittuaan. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi tehdyt laitteiden korjaukset, yhteydenotot terveydenhuoltoeläinlääkäriin ja tältä saatujen ohjeiden noudattaminen, broilereille mahdollisesti tehtyjen ruumiinavausten tulokset sekä annetut lääkitykset.

Teurastamoon lähetettäviä parvea koskevia tietoja ovat tiedot kasvattamosta ja kasvattamon osastosta, jossa broilerit on kasvatettu, päiväkohtaisesta kuolleisuudesta, broilereiden rodusta tai hybridistä sekä laskelma kumulatiivisesta päiväkohtaisesta kuolleisuudesta.

Broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät ovat kuolleisuus sekä jalkapohjatulehdusten vakavuusaste. Hyvinvointiarvioon kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (854/2004/EY) ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä, jäljempänä *eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus*, mukaisesti tehtyjen tarkastusten lisäksi kuolleisuuden arviointi ja jalkapohjatulehdusmuutosten arviointi.

Kuolleisuus lasketaan kaikissa kasvatustiheyksissä kumulatiivisena päiväkohtaisena

kuolleisuutena. Tämä kuvaa broilereiden päiväkohtaista kuolleisuutta paremmin tilanteissa, joissa osa linnuista poistetaan kesken kasvatuskauden. Pelkkä kuolleiden lintujen lukumäärä kasvatuskaudella tällaista niin sanottua harventamista käytettäessä ei anna todennukaista kuvaa kasvattamon broilereiden kuolleisuudesta, jos kuolleisuutta verrataan kasvattamoon, jossa toteutetaan kertatäydyttä broilereiden kasvatusta.

Euroopassa harventaminen on hyvin yleistä, Suomessa lintuja rasittavaa harventamista ei toistaiseksi ole käytetty. Harvennusta käytettäessä kasvatustiheys on suurimmillaan pidempiä jaksoja kuin kertatäydytyksessä kasvatuksessa. Lisäksi lintuja joudutaan paastottamaan useampia kertoja, mikä myös rasittaa lintuja. Harventaminen lisää myös salmonella- ja kamylobakteerien esiintymistä kasvatamoissa, mikä aiheuttaa kansanterveydellisiä ongelmia.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen mukaisesti tehtyjen tarkastusten yhteydessä arvioidaan parvesta vähintään sadan linnun yksi jalkapohja mahdollisten jalkapohjatulehdusmuutosten varalta. Jalkapohjista arvioidaan ihotulehduksen vakuusaste vaurion syvyyden perusteella ja se jaetaan kolmeen luokkaan. Luokat pisteytetään vastaavan kaavan mukaan, joka on käytössä Ruotsissa. Lintujen jalkapohjien terveys kuvaa kasvatusolosuhteiden hallinnan onnistumista kuten pitopaikan ilman ja pehkun laatua. Vastaava arviointi on ollut jo vuosia käytössä Ruotsin lisäksi myös Tanskassa.

Broilereiden kasvatustiheyttä voidaan alentaa, jos broilereiden hyvinvointia kuvaava tekijä välittömästi toisiaan seuraavissa parvissa ylittää annetut raja-arvot. Käytettäessä kasvatustiheyttä, joka on enintään 39 elopainokiloa neliometriä kohti, kasvatustiheyttä voidaan alentaa kerralla 1—2 kiloa määräajaksi.

Käytettäessä kasvatustiheyttä, joka ylittää 39 elopainokiloa neliometriä kohti ja on enintään 42 elopainokiloa neliometriä kohti, kasvatustiheys on tällöin laskettava enintään 39 elopainokiloon neliometriä kohti määräajaksi. Jos kasvatustiheyden laskeminen enintään 39 elopainokiloon neliometriä kohti on johtunut liian korkeasta kuolleisuudesta, kasvatustiheys voidaan nostaa, kun kuolleisuus on ollut riittävän alhainen seitsemän perättäisen parven keskiarvona laskettuna.

Tarkastuseläinlääkärin ilmoituksen on sisällettävä tiedot kuolleisuudesta ja jalkapohja-arvioinnin tuloksista.

3 Voimaantulo

Broileridirektiivi olisi tullut panna täytäntöön viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2010. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Lain voimaantulosäännökseen sisältyy siirtymäsäännöksiä.

Broilerinpitäjän koulutusvaatimusta koskevan siirtymäsäännöksen mukaan erityistä koulutusta ei vaadita henkilöltä, jolla on vähintään kolmen vuoden käytännön kokemus broilereiden hoidosta ajankohtana, jolloin broileridirektiivin vaatimuksia tulee soveltaa. Aluehallintovirasto myöntää tällaiselle henkilölle hakemuksesta broileridirektiivin 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua vastaavuutta osoittavan todistuksen.

Lisäksi voimaantulosäännökseen sisältyy lain voimaan tullessa toiminnassa olevia broilerikasvattamoja koskevia siirtymäsäännöksiä, joiden tarkoituksena on varmistaa lain edellyttämien asiakirjojen laatiminen ja ilmoitusten tekeminen tietyn ajan kuluessa lain voimaan tulosta.

Lain voimaan tullessa toiminnassa olevissa broilereiden kasvatusosastoissa voidaan käyttää enintään 42 elopainokiloa neliometriä kohti olevaa kasvatustiheyttä, jos omistajalla tai pitäjällä on tuotantosopimus teurastamon kanssa ja broilereiden pidossa noudatetaan teurastamon laatuajattelun ehtoja. Suomessa on broilerikasvatamoissa ollut vuosia käytössä kasvatustiheyksiä, jotka ovat vähintään 42 elopainokiloa neliometriä kohti, kuten edellä kohdassa 1.3 on selostettu. Näiden kasvattamojen valmiuksia käyttää broileridirektiivin sallimaa suurinta kasvatustiheyttä arvioitaisiin lain voimaantulon jälkeen siten kuin 41 a §:n 3 momentissa säädetään, ja kasvatustiheyteen puututtaisiin tarvittaessa 42 §:n 2 momentin perusteella.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Myös henkilöstölle ase-

tettavat kelpoisuusvaatimukset liittyvät perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisesti oikeuksiin työn ja ammatin valinnan vapaudesta, minkä vuoksi lakiin on otettava luonnehdintoja siitä, minkälaista kelpoisuutta asianomaisilta henkilöiltä edellytetään (PeVL 26/2001 vp ja PeVL 74/2002 vp). Broileridirektiivin vaatimukset huomioon ottaen eläinten hoito edellyttää hoitajilta kelpoisuutta, jolla voidaan varmistaa eläinten asianmukainen hyvinvointi intensiivisessä tuotannossa. Aluehallintovirastolla olisi mahdollisuus ehdotetun 42 §:n 2 momentin nojalla broilereidenpitoa koskevan määräyksen antamiseen, joka voisi merkitä myös omaisuuden käytön rajoittamista. Säännös on välttämätön eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi järjestelmässä, jossa broilereiden hyvinvointia kasvattamoaikana arvioidaan jälkikäteen. Koska kysymyksessä ovat elintarvikkeena käytettävät eläimet, säännöksellä on merkitystä myös elintarviketurvallisuuden ylläpitämisen ja sitä kautta ihmisten terveyden kannalta. Puuttumista eläintenpitoon eläinten huonosta terveydestä tai hyvinvoinnista johtuvista syistä on pidettävä tärkeänä julkisena intressinä.

Lakiehdotuksen mukaan tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän tulisi pitää kirjaa tuotan-

toeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleina tavatuista eläimistä. Broilereiden omistajan tai pitäjän tulisi laatia ja säilyttää tuotantojärjestelmän kuvaus ja toimittaa teurastamolle broilereiden hyvinvoinnin arvioimiseksi tarvittavat tiedot pitopaikasta ja parvesta. Säännöksiin sisältyy myös valtioneuvostolle osoitettuja asetuksenantovaltuuksia. Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan, on säädettävä lailla. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyin valtuuten nojalla. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp, PeVL 40/2002 vp). Laista tulee käydä selvästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella. Lakiin ehdotetut säännökset täyttävät nämä vaatimukset. Näistä lähtökohdista katsotaan, että lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 54 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1430/2006, ja

lisätään lakiin siitä lailla 238/2010 kumotun 26 a §:n tilalle uusi 26 a §, uusi 26 b, 26 c ja 41 a § ja 42 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1477/2009, uusi 2 momentti sekä 48 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1430/2006 ja 1477/2009, uusi 4 momentti seuraavasti:

26 a §

Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumääristä.

Kirjanpitoa lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viiden kalenterivuoden ja kirjanpitoa kuolleiden eläinten lukumääristä vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. Kirjanpito on vaadittaessa esitettävä aluehallintovirastolle, kunnaneläinlääkärille, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle, poliisille, tarkastuseläinlääkärille, rajaeläinlääkärille ja eläinsuojeluvalvojalle.

Tarkemmat säännökset kuolleiden eläinten lukumääriä koskevasta kirjanpidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

26 b §

Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita käsittelevien henkilöiden ohjaus

Broilereiden pitäjällä, joka on vähintään 500 linnun hoidosta vastuussa oleva luonnollinen henkilö, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistaman maatalousalan, erikoistumisalueena lihasiipikarja, tutkintoa vastaava koulutus ja koulutusta koskeva todistus. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten

kasvatettavaa *Gallus gallus*-lajiin kuuluvaa lintua.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

26 c §

Broilerikasvattamot

Sen lisäksi, mitä eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä osista, joissa broileriparvia kasvatetaan (*kasvatusosasto*).

Eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä tarkoitettua luetteloa on pidettävä kasvatusosastoittain ja siitä tulee käydä ilmi:

- 1) tuotujen broilereiden lukumäärä ja niiden käytettävissä oleva alue;
- 2) broilereiden rotu tai hybridi, jos se on tiedossa;
- 3) lopetettujen broilereiden lukumäärä sekä kuolleina löydettyjen broilereiden kuolinsyyt, jos ne ovat tiedossa; sekä
- 4) parveen jäävien broilereiden lukumäärä myytävien tai teurastettavien broilereiden poistamisen jälkeen.

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broileri-

kasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla ja se on esitettävä aluehallintovirastolle pyydettyä. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava aluehallintovirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Edellytyksenä kasvatustiheyden nostamiselle yli 39 elopainokilon neliometriä kohti enintään 42 elopainokiloon neliometriä kohti on, että broilerikasvattamon eläinsuojelutarkastuksissa ei ole todettu eläinsuojelusääntösten vastaista toimintaa viimeisen kahden vuoden aikana, broilereiden omistaja tai pitäjä käyttää hyvän käytännön opasta ja broilereiden kuolleisuus on riittävän alhainen. Jos broilerikasvattamossa ei ole tehty tarkastusta viimeisen kahden vuoden aikana, vähintään yksi tarkastus on tehtävä ennen kuin kasvatustiheyttä voidaan nostaa.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on toimitettava teurastamoon tarvittavat tiedot parven pitopaikasta ja parvesta lähettäessään broilereita teurastettavaksi.

Tarkemmat säännökset broilerikasvattamon tuotantojärjestelmän kuvauksesta, tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista, broilereiden kasvatustiheyttä koskevista vaatimuksista, hyvän käytännön oppaasta, broilereiden kuolleisuudessa huomioon otettavista seikoista sekä teurastamoon toimitettavista parvea koskevista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

41 a §

Broilereiden hyvinvoinnin arviointi

Tarkastuseläinlääkärin on huolehdittava siitä, että teurastamoon saapuneet broilereita koskevat tiedot sekä kuolleina teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärä kirjataan teurastamossa.

Broilereiden pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutus broilereiden hyvinvointiin arvioidaan parven kuolleisuus-

den ja parvelle lihantarkastuksen yhteydessä tehdyn jalkapohjatulehdusarvioinnin perusteella (*broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät*).

Jos broilereiden hyvinvointiarvio osoittaa broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana, tarkastuseläinlääkärin on ilmoitettava siitä broilereiden omistajalle tai pitäjälle sekä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Tarkemmat säännökset broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta broilereiden kasvatustiheyteen sekä broilereiden hyvinvoinnin arvioimisesta ja tarkastuseläinlääkärin ilmoituksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Kiellot ja määräykset

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet, jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana. Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi. Jos broilereiden kasvatustiheyttä on määrätty alennettavaksi, aluehallintoviraston on ilmoitettava siitä tarkastuseläinlääkärille.

48 §

Selvitykset ja tutkimukset

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä tässä pykälässä tarkoitettuja selvityksiä ja tutkimuksia suorittaessa ja seurata niiden suorittamista.

54 §

Eläinsuojelurikkomus

Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 12 §:ssä tarkoitettua valmistus-, maahantuonti-, myynti- tai luovutuskieltoa taikka 7 §:n 3 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 16 §:n 3 momentissa tai 18, 19, 22, 25 tai 27 §:ssä tarkoitettua tai mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa,

2) rikkoo eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi, tai

3) laiminlyö 13 §:n 2 momentissa, 14 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 17 §:ssä, 20 §:n 2 momentissa, 20 a §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 tai 3 momentissa, 23, 24, 26 tai 26 a §:ssä, 26 c §:n 1, 3 tai 5 momentissa taikka 64 §:ssä tarkoitettua tai mainittujen säännösten nojalla asetetun velvollisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Henkilöltä, jolla on 30 päivään kesäkuuta 2010 mennessä vähintään kolmen vuoden käytännön kokemus broilereiden hoidosta, ei edellytetä 26 b §:ssä tarkoitettua koulutusta. Tällaisen henkilön on haettava koulutuksen

vastaavuutta osoittava todistus aluehallintovirastosta vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Hakemukseen on liitettävä todistuksen myöntämiseksi tarvittava selvitys hankitusta käytännön kokemuksesta.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevasta broilerikasvattamosta on tehtävä 26 c §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus viimeistään 15 päivää ennen seuraavan mahdollisen parven sijoittamista kasvattamoon.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevasta broilerikasvattamosta, jossa kasvatusihteys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, on laadittava 26 c §:n 3 momentissa tarkoitettu tuotantojärjestelmän kuvaus kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevassa broilereiden kasvatusosastossa voidaan käyttää broilerikasvattamossa lain voimaan tullessa noudatettua enintään 42 elopainokilon kasvatusiheyttä neliometriä kohti, jos kasvattamon omistajalla tai pitäjällä on tuotantosopimus teurastamon kanssa ja broilereiden pidossa noudatetaan teurastamon edellyttämän laatuja järjestelmän ehtoja.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevassa broilerikasvattamossa käytettävästä kasvatusiheydestä on tehtävä 26 c §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja toimitettava tuotantojärjestelmää koskevat keskeiset tiedot aluehallintovirastolle kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä selvitys tuotantosopimuksesta ja laatuja järjestelmästä.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 54 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1430/2006, ja

lisätään lakiin siitä lailla 238/2010 kumotun 26 a §:n tilalle uusi 26 a §, uusi 26 b, 26 c ja 41 a § ja 42 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1477/2009, uusi 2 momentti sekä 48 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1430/2006 ja 1477/2009, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 a §

Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumääristä.

Kirjanpitoa lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viiden kalenterivuoden ja kirjanpitoa kuolleiden eläinten lukumääristä vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. Kirjanpito on vaadittaessa esitettävä aluehallintovirastolle, kunnaneläinlääkärille, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle, poliisille, tarkastuseläinlääkärille, rajaeläinlääkärille ja eläinsuojeluvalvojalle.

Tarkemmat säännökset kuolleiden eläinten lukumääriä koskevasta kirjanpidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

26 b §

Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita käsittelevien henkilöiden ohjaus

Broilereiden pitäjällä, joka on vähintään 500 linnun hoidosta vastuussa oleva luonno-

linen henkilö, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistaman maatalousalan, erikoistumisalueena lihasiipikarja, tutkintoa vastaava koulutus ja koulutusta koskeva todistus. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa *Gallus gallus*-lajiin kuuluvaa lintua.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

26 c §

Broilerikasvattamot

Sen lisäksi, mitä eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä osista, joissa broileriparvia kasvatetaan (**kasvatusosasto**).

Eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä tarkoitettua luetteloa on pidettävä kasvatusosastoittain ja siitä tulee käydä ilmi:

1) tuotujen broilereiden lukumäärä ja niiden käytettävissä oleva alue;

2) broilereiden rotu tai hybridi, jos se on tiedossa;

3) lopetettujen broilereiden lukumäärä sekä kuolleina löydettyjen broilereiden kuolinsyyt, jos ne ovat tiedossa; sekä

4) parveen jäävien broilereiden lukumäärä myytävien tai teurastettavien broilereiden poistamisen jälkeen.

Jos broilereiden kasvatusihteys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla ja se on esitettävä aluehallintovirastolle pyydettyä. Kasvattamossa käytettävästä kasvatusihteystä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava aluehallintovirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotanto-

järjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Edellytyksenä kasvatustiheyden nostamiselle yli 39 elopainokilon neliometriä kohti enintään 42 elopainokiloon neliometriä kohti on, että broilerikasvattamon eläinsuojelutarkastuksissa ei ole todettu eläinsuojelusäännösten vastaista toimintaa viimeisen kahden vuoden aikana, broilereiden omistaja tai pitäjä käyttää hyvän käytännön opasta ja broilereiden kuolleisuus on riittävän alhainen. Jos broilerikasvattamossa ei ole tehty tarkastusta viimeisen kahden vuoden aikana, vähintään yksi tarkastus on tehtävä ennen kuin kasvatustiheyttä voidaan nostaa.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on toimitettava teurastamoon tarvittavat tiedot parven pitopaikasta ja parvesta lähettäessään broilereita teurastettavaksi.

Tarkemmat säännökset broilerikasvattamon tuotantojärjestelmän kuvauksesta, tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista, broilereiden kasvatustiheyttä koskevista vaatimuksista, hyvän käytännön opasta, broilereiden kuolleisuudessa huomiioon otettavista seikoista sekä teurastamoon toimitettavista parvea koskevista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

41 a §

Broilereiden hyvinvoinnin arviointi

Tarkastuseläinlääkärin on huolehdittava siitä, että teurastamoon saapuneet broilereita koskevat tiedot sekä kuolleina teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärä kirjataan teurastamossa.

*Broilereiden pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutus broilereiden hyvinvointiin arvioidaan parven kuolleisuuden ja parvelle lihantarkastuksen yhteydessä tehdyn jalkapohjatulehdusarvioinnin perusteella (**broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät**).*

Jos broilereiden hyvinvointiarvio osoittaa broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana, tarkastuseläinlääkärin on ilmoitettava siitä broilereiden omistajalle tai pitäjälle sekä sille aluehallintovirastolle, jonka

toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Tarkemmat säännökset broilereiden hyvinvointia kuvaavista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta broilereiden kasvatustiheyteen sekä broilereiden hyvinvoinnin arvioimisesta ja tarkastuseläinlääkärin ilmoituksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Kiellot ja määräykset

Jos 39 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä on rikottu, aluehallintovirasto, kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija, tarkastuseläinlääkäri, rajaeläinlääkäri tai poliisi voi kieltää eläimen omistajaa tai haltijaa jatkamasta tai toistamasta tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaista menettelyä taikka määrätä eläimen omistajan tai haltijan määrääjässä täyttämään velvollisuutensa.

48 §

Selvitykset ja tutkimukset

Elintarviketurvallisuusvirasto ja aluehallintovirasto voivat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan yhteisön lainsäädännön niin edellyttäessä määrätä virkaeläinlääkärit suorittamaan selvityksiä ja tutkimuksia sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään eläimiä elinkeinonharjoittamisen tarkoituksessa, sekä teurastamoissa ja teurastuspaikeissa.

42 §

Kiellot ja määräykset

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet, jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana. Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi. Jos broilereiden kasvatustiheyttä on määrätty alennettavaksi, aluehallintoviraston on ilmoitettava siitä tarkastuseläinlääkärille.

48 §

Selvitykset ja tutkimukset

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä tässä pykälässä tarkoitettuja selvityksiä ja tutkimuksia suorittaessa ja seurata niiden suorittamista.

Selvityksen tai tutkimuksen suorittajalla on oikeus päästä niihin tiloihin, joissa eläimiä pidetään, sekä eläintenpitoon liittyviin varastoihin ja muihin tiloihin. Eläintenpitoyksikön omistaja ja haltija sekä teurastamo tai teurastuspaikan omistaja tai haltija on velvollinen avustamaan selvityksen tai tutkimuksen suorittajaa sekä antamaan tarvittaessa kirjallisesti tämän pyytämät tiedot.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään eläinlääkäreiden oikeudesta päästä selvityksen tai tutkimuksen kohteena olevaan eläintenpitoyksikköön, teurastamoon tai teurastuspaikkaan, koskee myös ulkomaisia tarkastajia Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen tai Euroopan yhteisön lainsäädännön niin edellyttäessä.

54 §

Eläinsuojelurikkomus

Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 12 §:ssä tarkoitettua valmistus-, maahantuonti-, myynti- tai luovutuskieltoa taikka 7 §:n 3 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 16 §:n 3 momentissa tai 18, 19, 22, 25 tai 27 §:ssä tarkoitettua tai mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa,

2) rikkoo eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi tai

3) laiminlyö 13 §:n 2 momentissa, 14 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 17 §:ssä, 20 §:n 2 momentissa, 20 a §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 tai 3 momentissa, 23, 24 tai 26 §:ssä taikka 64 §:ssä tarkoitetun tai mainittujen säännösten nojalla asetetun velvollisuuden.

54 §

Eläinsuojelurikkomus

Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 12 §:ssä tarkoitettua valmistus-, maahantuonti-, myynti- tai luovutuskieltoa taikka 7 §:n 3 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 16 §:n 3 momentissa tai 18, 19, 22, 25 tai 27 §:ssä tarkoitettua tai mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa,

2) rikkoo eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi, tai

3) laiminlyö 13 §:n 2 momentissa, 14 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 17 §:ssä, 20 §:n 2 momentissa, 20 a §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 tai 3 momentissa, 23, 24, 26 tai 26 a §:ssä, 26 c §:n 1, 3 tai 5 momentissa taikka 64 §:ssä tarkoitetun tai mainittujen säännösten nojalla asetetun velvollisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Henkilöltä, jolla on 30 päivään kesäkuuta 2010 mennessä vähintään kolmen vuoden käytännön kokemus broilereiden hoidosta, ei

edellytetä 26 b §:ssä tarkoitettua koulutusta. Tällaisen henkilön on haettava koulutuksen vastaavuutta osoittava todistus aluehallintovirastosta vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Hakemukseen on liitettävä todistuksen myöntämiseksi tarvittava selvitys hankitusta käytännön kokemuksesta.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevasta broilerikasvattamosta on tehtävä 26 c §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus viimeistään 15 päivää ennen seuraavan mahdollisen parven sijoittamista kasvattamoon.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevasta broilerikasvattamosta, jossa kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, on laadittava 26 c §:n 3 momentissa tarkoitettu tuotantojärjestelmän kuvaus kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevassa broilereiden kasvatusosastossa voidaan käyttää broilerikasvattamossa lain voimaan tullessa noudatettua enintään 42 elopainokilon kasvatustiheyttä neliometriä kohti, jos kasvattamon omistajalla tai pitäjällä on tuotantosopimus teurastamon kanssa ja broilereiden pidossa noudatetaan teurastamon edellyttämän laatujärjestelmän ehtoja.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevassa broilerikasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä on tehtävä 26 c §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja toimitettava tuotantojärjestelmää koskevat keskeiset tiedot aluehallintovirastolle kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä selvitys tuotantosopimuksesta ja laatujärjestelmästä.